ρᾶς καὶ αἱματώδες γενομένης, ἡττηθέντες οἱ βέργαροι ἐς Μπάϋερν ἐτράποντο. Οὗτοι οἱ βέργαροι ἢ ὕγγαροι εἰσὶν, οἳ καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἀβάρων ἄμικτοι περιεφέροντο; οἷς τὰς ἐν τῷ Δαϋτζλὰνδ γεναμένας, πολὺ πρὸ τῦ Λεβεδία, ἐπιδρομὰς καὶ λεηλασίας ἀπονεμητέον, τὰ τοῖς ὀνόμασι συγκεχύσθαι δοκῦντα πράγματα, διακρίνοντας. Οι δὲ Σαβίροι οἱ καὶ τὴν πέραν τῦ Ἰςρυ μικρὰν Σκυθίαν, τὴν Δόμπριτζαν, χειρωσάμενοι, ὑννικὸν ἔθνος ἦσαν, φησὶν ὁ Προκόπιος, ὅ ἐςι τυρκικόν.

Κ ο υ β ρ ά τ.

Περὶ τὸν δέκατον ἔννατον ἐνιαυτὸν τῆς ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος, τῶν ὑννογενδύρων ἀνήρ τις ἀνήσυχος, μεγάλα ἐν νῷ περιλαβεῖν ἱκανὸς, καὶ ἐς ἔργον βαλεῖν τὰ νοῦμενα ἐπιτήδειος, διεπράξατο τὴν ἐθναρχίαν, καὶ ἐς Κωνςαντινύπολιν ἱκόμενος, τὴν τῶν χριςιανῶν ἐναγκαλίζεται θρησκείαν καὶ οἴκαδε ἀφίκετο, θρησκείαν, ὡς ἔοικε, χρυσῦ καὶ δώρων ἀνταλλαττόμενος·

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΕΤΗΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

τὸν γὰρ μετὰ ταῦτα βίον ὁ μετεῤῥύθμισε· καὶ γὰρ συςρατεύει μικρὸν ὕςερον τοῖς ἀβάροις ὅμαιχμος τοῖς πέρσαις, ἐπὶ Κωνςαντινόπολιν, καὶ πρὸ ταύτης ναυαγεῖ μετὰ τῶν λῃςροσυμμάχων ὁ βάρβαρος. Τότε ἀδελφιδοῦς ἢ υἱϊδοῦς ἦν ὁ Κεβρὰτ, ὅς, ἀτυχησάντων τῶν ἀβάρων, ἀνακηρύττεται ἀνεξάρτητος καὶ ἀρχηγεμὼν, καὶ τοὺς σλάβους καὶ τὰ ἄλλα φιλολῄια φῦλα τὰ τὴν νῦν Μολδόβαν καὶ τὰ πέριξ οἰκοῦντα, ὧν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τῶν ἀβάρων ἐμπεπίςευτο, ἐξέωσεν, ἃ ὑπώπτευεν ἴσως οἱ ἄρχοντι ἀπαρεσκόμενα. Ουτος ἦν χριςιανὸς καὶ σύμμαχος τῶν κωνςαντινοπολιτῶν, ἑκάτερα ἴσως διὰ τἀργύριον.

Βασιλεύουσιν οὖν μετὰ τοὺς ἀβάρους ἐν τῇ ἑῴα Ρουμουνίᾳ οἱ οὐννογουνδοῦροι, ἐν τοῖς μεταξὺ βορυςθένους καὶ Τανάϊδος ἐνιδρυμένοι, ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ μέλανι Βουλγαρίᾳ, τῇ καὶ Χαζαρίᾳ κληθείσῃ ὕςερον. Κεβρὰτ δὲ ἀποθνήσκων, πέντε παῖδας κατέλιπεν, οὓς μάτην ἐπειράθη τοῦ διασχισθῆναι κωλῦσαι, συμβουλεύσας τὰ δέοντα· διεσχί-

σθησαν γὰρ ἀποθανόντος τȣ̃ πατρὸς, καὶ ἄλλος ἄλλοσε ἐπιδρομομανῶν ἐτράπετο. Ο νεώτερος ἐς Ιταλίαν ἀπῆλθε, περὶ τὸν ἑξηκοςὸν ἕβδομον ἐνιαυτὸν τῆς ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος· ὁ τέταρτος πρὸς τȣ̀ς ἀβάρȣς ἐς Παιονίαν, (ἕτεροι ȣ̃τοι βȣ́ργαροι ἢ ȣ̃γγροι τῶν περὶ ἐθναρχίας τοῖς ἀβάροις μαχεσαμένων)· ὁ τρίτος ὁ Ασπαρὰχ, περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον μετὰ τῶν ȣ̓γγάρων ἢ ȣ̓γέρων ἢ βȣργάρων, ἐν τῇ Μολδόβῃ περὶ τὸν Πρȣ̃τον τὰς σκηνὰς ἐπήξατο· ὁ δεύτερος δὲ περάσας τὸν Τάναϊν, τὴν παλαιὰν τῶν ȣ̓ννογȣνδȣ́ρων ἢ ȣ̓̃ργων κατῴκησε χώραν, καὶ μόνος ὁ πρῶτος ἐν τῇ πατρῴᾳ ἔμεινε χώρᾳ, τῇ νέᾳ Βȣργαρίᾳ.

Χαζάροι.

Διασπαρέντων τῶν τȣ̃ Κȣβρὰτ υἱέων, καὶ τȣ̃ ἔθνȣς τῶν ȣ̓ννογȣνδȣ́ρων βȣργάρων ἐξασθενήσαντος, ἐξῆλθε, περὶ τὸν ὀγδοηκοςὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος, τὸ μέγα ἔθνος τῶν χαζάρων ἐκ τῆς Βερυλίας (ἢ Βερζυλίας, τῶν ἀναμεταξὺ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

δηλονότι Κασπίας καὶ Πόντε), καὶ διαβὰν τὸν Τάναϊν, πρῶτον τὸν υἱὸν τῦ Κεβρὰτ τὸν ἐν τῇ πατρίδι μείναντα, ὑπόφορον ἐποίησε, καὶ ἐπὶ πολὺ πρὸς τὸ βόρειον καὶ ἀνατολικὸν καὶ πρὸς τὸ δυτικὸν μέχρι Τισσῦ προχωρῆσαν, πάντα ὑποχείρια ἐποίησε. Μητρόπολις δὲ αὐτῶν καὶ μέγα ἐμπορεῖον, τὸ Ἀςραχάνιον, ὅπερ καὶ νῦν ἔτι περιώνυμόν ἐςιν, ἐτύγχανεν. Ἐκ τῶν χαζάρων δὲ ὠνομάζετο καὶ ἡ Κασπία, χαζαρικὴ θάλασσα. Ἦσαν δὲ καὶ οἱ χαζάροι μοῖρα τῦ μεγάλε ἔθνες τῶν τύρκων, καὶ ἡ μείζων ἴσως τῶν ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις ἐξ ἕω τε καὶ ἐκ δυσμῶν τῆς Κασπίας ἐς τὸ βόρειον αὐτῆς ἀφικομένων, ἧς τὲς πρότερον ἐπεληλυθότας, ὡς ἀποκόμματα τῦ μεγάλε τότε σώματος προσήκει οἴεσθαι. Τότες δὴ τὲς χαζάρες καὶ ἐμπορικωτέρες καὶ φιλελευθερωτέρες τῶν ἄλλων συγγενῶν καὶ ἀδελφῶν ἐθνῶν βλέπομεν, (ὅθεν καὶ τὸ κράτος αὐτῶν ὀλιγοχρόνιον)· καὶ γὰρ καὶ ἐν Ρεμενίᾳ καὶ ἐν Μοαγγυορίᾳ ἔμποροι χαζάροι ἦσαν, καὶ τὰς βασιλικὰς προσό-

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

δες ἔπειτα τῶν μοαγγυόρων, καὶ ἑτερόθρησκοι καὶ ἐθνικοὶ ὄντες, ἐνεπορεύοντο. Πολλοὶ τέτων ἐν Ρεμενίᾳ τὴν χρισιανικὴν θρησκείαν ἐδέξαντο παρὰ τε Κυρίλλε τε καὶ χαζαρικε ἀποςόλε ὀνομασθέντες· ἕτεροι πάλιν μωαμεθανοὶ ἦσαν, καὶ ἄλλοι ἑβραῖοι· πολλοὶ δὲ καὶ τῇ πατρῴᾳ πίςει ἐγκατέμενον. Ἀλλὰ γὰρ πολλὰ τῆς Ρεμενίας εὐθὺς ὑποτάξαντες, τάχιςα ταῦτα ἀπέβαλον· καὶ ὅλως ἡ αὐτῶν ἀρχὴ ἐκ ςασιωδῶν ἐκτόπως καὶ ἄγαν φιλελευθέρων φυλῶν συγκειμένη, μόνιμον καὶ παγίαν διάρκειαν λαβεῖν ἐκ ἐδύνατο.

Ἀ σ π α ρ ά χ.

Ο δὲ Ἀσπαρὰχ ἐκ τῶν παραπρετίων, ὡς ἀπὸ λῃςηρίε ὁρμῶν, καὶ περαιέμενος τὸν Ιςρον, ἦγε καὶ ἔφερε τὰς τῶν κωνςαντινεπολιτῶν νομὰς. Ουτοι τέλος ἀποδυσπετήσαντες, τίσασθαι καὶ πέρας θεῖναι ταῖς ἐπιδρομαῖς τῶν βεργάρων ἔγνωσαν. Διαβαίνεσι δυνάμει τὸν Ιςρον, καὶ κακῶς ςρατηγέμενοι, ἐλάιῳ τὸ πῦρ σβεννύασι,

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

τὸ δὴ λεγόμενον, τὴν πυρκαϊὰν πολὺ μείζονα καὶ ὀλεθριωτέραν ποιήσαντες. Ενίκησαν μὲν, ὥς φασι, τὲς βεργάρες ἐν Μολδόβῃ, περαιωθέντες τὸν Ἴςρον, καὶ τραπῆναι ἐποίησαν, κἀκεῖνοι ἐς δύσβατα χωρία διασωθέντες, ἐν αὐτοῖς πολιορκέμενοι ὑπὸ τῶν κωνςαντινεπολιτῶν, καραδοκεῦντες περιέμενον τὸ μέλλον, καὶ μεθ' ἡσυχίας ἑώρων τὰ πέριξ λεία γινόμενα. Ποδάγρα δὲ τε̃ βασιλέως ἁλεῦντος, καὶ τὸ ςρατόπεδον αἴφνης καταλιπόντος, καὶ ἐπὶ τῶν θερμῶν τῆς Μεσημβρίας ἀπάραντος, φόβῳ πανικῷ κατασχεθεὶς ὁ ςρατὸς, ὡς ἄρα τε̃ βασιλέως πρόσχημα δειλίας τὰ λετρὰ προτείναντος, τὰ νῶτα τοῖς πολεμίοις δίδωσι, καὶ ἐς τὴν πέραν τε̃ Ἴςρε μετὰ θορύβε καὶ ἀταξίας ὅτι πλείςης ὑποςρέφειν ἐπείγεται. Συνῆκαν οἱ βάρβαροι, ναὶ, ἀλλὰ φρονιμώτερον πολὺ ςρατηγέμενοι, καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν δυσβάτων τόπων, καὶ ἐπιπεσόντες τοῖς φεύγεσι, νικῶσιν αὐτὲς κατὰ κράτος, καὶ διαβάντες τὸν ποταμὸν κατόπιν τῶν φυγάδων, ὑποχείριον ποιεῦν-

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΕΤΣΗΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ται τὴν χώραν τὴν ἐξ αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν Βȣργαρίαν ὀνομαζομένην, καὶ ἐν αὐτῇ ἐνίδρυνται, ἐπιτεταγμένȣ φόρȣ τὴν εἰρήνην τοῖς κωνςαντινȣπολίταις πωλήσαντες. Τῶν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ οἰκȣ́ντων σλαβίνων, τȣ̀ς μὲν, ἐς τὰ πέριξ μετοικῆσαι ἠνάγκασαν, φόρον αὐτοῖς ἐς τȣ̀πιὸν σφίσι καταβάλλειν ἐπιτάξαντες, τοῖς δὲ λοιποῖς πλείοσι σφῶν ἔτι ȣ̃σιν ἀναμιγέντες, τῆς μὲν μητρικῆς αὐτῶν γλώσσης κατ' ὀλίγον ἐπελάθοντο, τῶν δὲ πατρῴων ἀρεϊκῶν καὶ φιλεπιδρομικῶν φρονηματων ἐπιλήσμονες ȣ̓κ ἐγένοντο.

Ου σοι τὰ ἀνωτέρω κωνςαντινȣπολιτικαὶ κομποῤῥημοσύναι δοκȣ̃σιν ὦ φίλε, ὥσπερ τοιαύτας πολλαχȣ̃ τῆς Βυζαντίδος ὁρῶμεν, νίκη, λέγω, αὐτῶν, τροπὴ, φυγὴ, καταφυγὴ βȣργάρων ἐς δύσβατα, ἄπαρσις ἐπὶ τῶν θερμῶν λȣτρῶν τȣ̃ αὐτοκράτορος; Ορᾷς ἔτι κἀνταῦθα τὰ τῆς διαφθορᾶς τῶν ἠθῶν ἀποτελέσματα, τὸ κρύπτειν ζητεῖν τὰ ἐν πολέμῳ ἀτυχήματα, καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν, δέον ζητεῖν τι τȣ́των θεραπευτή-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ριον· τὸ κρύπτειν τὴν αἰσχύνην μετ' ἀλαζονίας καὶ ὑπυλότητος, δέον εἰλικρινῶς καὶ γενναίως ὁμολογεῖν τὴν ἀλήθειαν; Η δοκῦσα φυγὴ τῦ Ἀσπαρὰχ, δέλεαρ τῷ ὄντι ἐτύγχανεν, ἁλιεύοντος, ὥσπερ ἀντακαίυς τὺς πολεμίυς, καὶ ὑφέλκοντος καὶ ὑπάγοντος αὐτὺς ἐς ἃ ἐβύλετο μέρη, ἐς σφαγὴν οἱ ἐπιτήδεια.

Οὕτω μὲν ὖν οἱ βύργαροι νικήσαντες τὺς κωνςαντινυπολίτας, ἐς τὰ πέραν τῦ Ιςρυ μετεσκήνωσαν. Καὶ ἦσαν μὲν ὕτω πλησιέςεροι γενόμενοι τοῖς κωνςαντινυπολίταις, ἀδιαφθορότητος διδάσκαλος ἄριςος, ὥσπερ ποτὲ καὶ ὁ μέγας Σκηπίων, Κάτωνος ἰσχυρογνωμονῦντος, τὴν Καρχηδόνα τοῖς ῥωμαίοις εἶναι ἐβύλετο· ἀλλ' οἱ κωνςαντινυπολῖται, ὥσπερ παρ' ἐχθρᾶς εἱμαρμένης ἐς τὰ κάτω συρόμενοι, καὶ ἤδη τῷ τῆς διαφθορᾶς βορβόρῳ ἐνεχόμενοι, ἀνανῆψαι ποτὲ καὶ ὑψηλότερόντι καὶ ἄξιόν τι τῶν προγόνων φρονῆσαι, καὶ ἀπόνασθαι τῆς γειτονίας ταύτης, ὐκ ἠβυλήθησαν, μι-

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

κρὰ πάντως ἀπογόνων φροντίζοντες, καὶ κακίςων πατέρων κάκιςα τοῖς ἐπιγινομένοις καταλείποντες παραδείγματα. Ὀδυνηρὰ ταῦτα ἡμῖν μετὰ σχετλιασμῶν ἀναπολῦσιν, ὀδυνηρότερα δὲ τὰ μετὰ ταῦτα· ὀδυνηρότατα δὲ τὰ ἐνεςῶτα καὶ δακρύων πολλῶν καὶ σχετλιασμῶν ἄξια. Οὕτω μὲν ὖν οἱ ὖγγροι ἢ βύργαροι, κακῆ τύχῃ τῶν κωνςαντινυπολιτῶν, καταλιπόντες τὰ περὶ Πρῦτον, ἐς τὰ πέραν τῦ Ἴςρυ μετανέςησαν, περὶ τὸν ὀγδοηκοςὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος (680), καὶ μέχρι τῆς ἀφίξεως τῦ συγγενῦς αὐτῶν ἔθνυς τῶν τύρκων, ὐκ ἔπαυσαν τὺς κωνςαντινυπολίτας τὰ ἀνήκεςα ποιῦντες, καίτοι καὶ τὴν θρησκείαν αὐτῶν, μετ' ὐχ ὅλας δύο ἑκατονταετηρίδας, ἐναγκαλισάμενοι. Ἦν μὲν ὖν ῥᾴδιον ἀρχῇ μεγάλῃ, οἵα ἦν τηνικαῦτα ἡ τῶν κωνςαντινυπολιτῶν, ἡ πρώτη ἐν τοῖς δυτικοῖς τῆς οἰκυμένης μέρεσιν, ἀρχὴν μικρὰν, οἵα ἡ τῶν βυργάρων ἦν, πολλοςημόριον τῆς ἐκείνων, ὑποτάξαι· ἀλλὰ κακῶς καὶ φαύλως συνεςαμένον πολίτευμα, μεγάλη ἔκτα-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

σις τόπων ἀσθενέςερον ἀπεργάζεται, σχολῆγε ἂν καὶ λυσιτελοίη.

Κρȣμὸς κύριος Ῥȣμȣνίας.

Κρȣμὸς βασιλεὺς βȣργάρων τὰ πλείω τῶν ἐντὸς τȣ̃ Ἴςρȣ μέχρι Τισσȣ̃ ὑποχείρια ἐποίησεν, ἀρχομένης τῆς ἐννάτης ἑκατονταετηρίδος, καὶ ἐπὶ τȣ̀ς κωνςαντινȣπολίτας ὑποδεκαπλασίῳ τȣ̃ τȣ́των ςρατῷ ςρατεύει, καὶ κατὰ κράτος νικᾷ, καὶ διώκων τȣ̀ς φυγάδας, πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Κωνςαντινȣπόλεως παραγίνεται, καὶ εἰρηνικαῖς ψευδοπροσκλήσεσιν ἐνδȣ̀ς, μικρȣ̃ ἐδολοφονήθη. Ἀπαλλάττεται γȣ̃ν θυμȣ̃ καὶ ὀργῆς ἔμπλεως κατὰ τῶν δολιοφρόνων καὶ δολοφόνων, καὶ ἐπιςρέφων οἴκαδε, τισιμανῶν, Δέλβετον καὶ Ἀδριανȣ́πολιν πόλεις ἐξηνδραποδίσατο, καὶ τȣ̀ς ἐξηνδραποδισμένȣς, τȣ̀ς ἀθλίȣς, λέγω, κατοίκȣς τȣ́των τῶν πόλεων, τȣ̀ς βλακίας καὶ διαφθορᾶς καὶ δολοφονίας θύματα γεγονότας, μετὰ τȣ̃ ἐπισκόπȣ αὐτῶν, ἐς τὰ λαιὰ παρίςρια, ἤδη ὑφ᾿ ȣ̃ τελȣ̃ντα, ἐς τὴν Ῥȣμȣνίαν μετοικί-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΡΙΤΣΙΩΤΗΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ζει, περὶ τὸν ἑνδέκατον καὶ δέκατον τρίτον ἐνιαυτὸν τῆς ἐννάτης ἑκατονταετηρίδος. Ἀλλ' ἦτοι οἱ δυςυχεῖς, ἀγαθῇ τύχῃ, μετ' ȣ πολὺ ἐν μέρει, ἑκόντων τῶν βȣργάρων, ἐς τὴν ποθȣμένην πατρίδα ὑπέςρεψαν· ἔπειτα δὲ, ὅσοι ἦσαν ἔτι ὑπόλοιποι, καὶ ἀκόντων τῶν βȣργάρων, βίᾳ ἐπανέκαμψαν οἴκαδε.

Ὑποτάξας δὲ τὰ ἐντὸς τȣ̃ Ἴςρȣ ὁ Κρȣμὸς, μέχρι Τισσȣ̃ καὶ ἐπέκεινα, καὶ τὰ τῶν ἀβάρων ȣ̃τω ταπεινωθέντα ὁρῶν, ὥςε καὶ βȣργάρȣς τȣ̀ς ποτὲ τοῖς ἀβάροις ὑπηκόȣς, ὑπερτερῆσαι τȣ́των, καὶ πολλȣ̀ς εἶναι ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν αὐτȣ̃, διαπορῶν καὶ τὴν αἰτίαν μαθεῖν βȣλόμενος, δι' ἣν οἱ ἄβαροι κακῶς ȣ̃τω πράττȣσιν, ἀβάρῳ τινὶ ἐντυχὼν ἐπύθετο αὐτȣ̃, ὅτȣ χάριν οἱ ποτὲ μέγα καὶ ἐν τοῖς κάτω παριςρίοις δυνάμενοι ἄβαροι, τότε ἀποβεβλήκοιεν ταῦτα καὶ ȣ̃τω ταπεινοὶ γεγόνοιεν;

Μηδέν σοι ξένον, ὦ βασιλεῦ, ὁ σοφὸς καὶ σκεπτικὸς ἔφη ἄβαρος, εἰ τῶν ἡμετέ-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ρων πολὺ κρείσσω τὰ ὑμέτερα καὶ ὑπέρτερα. Πᾶσα γὰρ πολιτεία, καθόλε, ὡς ἐπὶ βάσεως ἀκραδάντε δικαιοσύνης, ἐρείριξαι καὶ βέβηκε· καὶ ὡς περὶ πάγιον κέντρον, περὶ αὐςηρὸν ἠθικὸν, ἀμετακινήτως, ἀναπολύτως, ἀδιαλύτως καὶ ςαθερῶς ἐς ἑαυτὴν συνέςραπται. Τῶν ἰδίων ὄν πρὸ τῶν κοινῶν τιθεμένων, τὸ πολίτευμα ὀκ ἔτι ἐπὶ ςαθερᾶς βάσεως τῆς δικαιοσύνης, ἕςηκεν· ὀκ ἔτι περὶ μόνιμόν τι περιφέρεται· καὶ ἀνατροπὴ περιμένει καὶ ἐπαπειλεῖ τῷ ὅλῳ· τῷ τε κοινῷ ἠθικῷ ἀμελεμένε καὶ περιφρονεμένε, καὶ τῷ κέντρε ὄτως χαλωμένε καὶ σαλευομένε καὶ μηδόλως κρατυνομένε, ἀπόλυσιν ἀνάγκη πᾶσα συμβαίνειν, καὶ διάλυσιν καὶ παντελῆ κατάλυσιν, τῷ πολιτικῷ καὶ κοινωνικῷ σώματος. Ταῦτα, ὦ βασιλεῦ, ἀδικία καὶ διαφθορὰ ἠθῶν, τὰ ἀδελφὰ καὶ σύνοικα ἀεὶ καὶ συνοδοιπόρα, ὁ μοχλός ἐςι, δι' ὃ καὶ αἱ μέγιςον δυνάμεναι πολιτεῖαι ἀναμοχλεύονται καὶ ἀνασκάπτονται· ταῦτα ἐςὶν ὁ δηλητήριος ἰὸς, δι' ὃ ὅλα κοινωνικὰ σώματα, ὅλα

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ἔθνη, νεκρὰ ὁρῶμεν καὶ ἐν παραδόσεσι μόνον ἢ ἐν ἱςορίαις ὑπάρχοντα.

Ουδὲν ξένον ὂν εἰ καὶ τὸ ἔθνος τῶν ἀβάρων, τὸ πάλαι τοῖς γείτοσι σεβαςὸν καὶ ἐπίφοβον, πνέει νῦν τὰ λοίσθια, καὶ μετὰ μικρὸν, ὡς περὶ μηκέτι ὑπαρχόντων ἀβάρων, διαλέξονται ἄνθρωποι. Ηδη ἐκνενόθευται τὸ τῶν ἀβάρων ἔθνος καὶ πάντη διέφθαρται· καὶ ἔςιν ὀχ οἷον ἐξῆλθεν, ὡς μήποτ' ὤφελεν, ἐκ τοῦ μυχοῦ τῆς Ασίας, καταλιπὸν, μάλα ἀφρόνως, τὰ ἐὰ ἤθεα, τὰ χαριέςατα καὶ εὔφορα πεδία, τὰ περὶ τὸν μέγαν ποταμὸν Σεγγὲλ κείμενα. Τί γὰρ καὶ ἀπωνάμεθα καταλιπόντες ταῦτα, καὶ δολιχὸν μάλα καὶ ἀργαλέην ὁδὸν διανύσαντες, πολλάτε ὄρεα δύσβατα, πολλούς τε ταχυῤῥόους καὶ πλατυῤῥόους χειμάῤῥους ἐκ τῶν ὀρέων καταράσσοντας, καὶ ταχὺν ἐπαπειλοῦντας τὸν κίνδυνον, πολλούς τε ποταμοὺς βαθυῤῥόους καὶ δυσπεράτους, πολλάς τε ῥάχεις τραχείας καὶ πολλὰς πεδιάδας, οὐχ ἧττον πονηρὰς καὶ ταύτας διά τε τὸ ψῦχος, χειμῶνος, καὶ διὰ τὸ θάλπος, θέρους, δια-

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

περάσαντες; Τὴν πατρῴαν ἁπλότητα, τὰ καθαρὰ ἤθη, τὴν δικαιοσύνην, καὶ ὅλως, τὴν ἀρετὴν ἀπεβάλομεν, ἐνταῦθα, ἐν τῷ τῆς διαφθορᾶς τόπῳ γενόμενοι.

Απορεῖς ὦ βασιλεῦ, ὅτι ταπεινὰ νῦν τὰ τῶν ἀβάρων καὶ εὐτελέςατα; Απόρει μᾶλλον, εἰ τοιοῦτοι ὄντες, ἐν τηλικαύτῃ παρανομίᾳ καὶ διαφθορᾷ ἠθῶν, σκιάν τινα ἔτι κοινωνικῆς ζωῆς καὶ πολιτικῆς σώζομεν, καὶ ὁ πάλαι πάντη ἐξηφανίσθημεν. Τοῦτο, ὁ φρονήσει ἐσωτερικῆς διοικήσεως ἀπονεμητέον, ἀλλὰ πάντως πάντη ἐξωτερικαῖς περιςάσεσι· τὸ γὰρ ἐφ' ἡμῖν, πάλαι ἀπολώλαμεν. Αθλιοι καὶ οἰκτροὶ τῷ ὄντι, ὅσοι ὁ τῇ ἑαυτῶν δυνάμει, ἀλλὰ τῇ ἑτέρων, ὥς περ ἀνδριὰς, ἀφ' ἑαυτοῦ ςῆναι μὴ δυνάμενος, ἐπερειδόμενοι ἵςανται. Στάσις αὕτη δοκοῦσα ἐςὶ, καὶ ἀρχὴ πραγματικῆς καταπτώσεως, καὶ, ὅσον οὔπω, ἐς τὸ τῆς ἀπωλείας πεσοῦνται βάραθρον. Πλοῦτος καὶ ἡ αὐτῷ σύνοικος τρυφὴ εἰσὶ τὰ τοὺς ἀβάρους κάκιςα πράττειν ποιήσαντα. Ταῦτα ἐςὶν ὁ ἀνατρεπτικὸς μοχλὸς τῆς μεγάλης τῶν

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

αβάρων ἀρχῆς· πλέον γὰρ ἔχειν ἀεὶ βȣλόμενοι, ὅσον ὅπω, ἐς τὸ μηδὲν ἔχειν περιςήσονται.

Κατακτησάμενοι τὴν καλλίςην χώραν τὴν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ευρώπης κειμένην, πέρατα τῶν κατακτημάτων ἑαυτοῖς γνῶναι ȣ̓κ ἠβȣλήθημεν, ἀλλὰ πανταχόθεν τȣ̃ πλέον ἔχειν ἐφιέμενοι, ἐπεξετεινόμεθα πανταχόσε, καὶ ἠρεμεῖν ȣ̓δένας, ȣ̓δ᾽ ἑαυτȣ̀ς ἐᾷν ἠβȣλόμεθα, δέον πάντως σωφρονȣ̃σιν, ἀρέσκεσθαι καὶ ἀρκεῖσθαι τῇ Αβαρίᾳ, ἱκανῇ ȣ̓́σῃ τὸ μέγεθος εὖ διοικȣμένῃ, εὖ πολιτευομένῃ, τὴν ἑτέρων ἀπλήςων καὶ δοξομανῶν ἀναχαιτίσαι ὁρμὴν, καὶ σέβεσθαι αὐτὴν τȣ́τȣς ποιήσασθαι. Εν γὰρ τῇ τῶν πραγμάτων νῦν καταςάσει, ἀνάγκη πᾶσα, λαόν τινα τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτȣ̃ τῷ ὄντι ἐπιμελόμενον, ἔχειν χώραν ἱκανὴν τρέφειν περὶ τὰς χιλίας πεντακοσίας μυριάδας ἁπλῶς κατοίκȣς. Τοσȣ̃τοι ὄντες, εὖ διοικȣ́μενοι, εὖ πολιτευόμενοι, ȣ̓δέποτε ὑπὸ τῶν ἔξωθεν καταυικηθήσονται. Αλλὰ δεῖ πάντας ςέργειν ὑπὲρ ἑαυτȣ̀ς τὴν πατρίδα·

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ἄλλως γὰρ ψυχρῶν περὶ αὐτὴν τῶν πολιτῶν ὄντων, ἀδύνατον σώζεσθαι τὸ πολίτευμα· ψυχρότης γὰρ ὐ γεννᾷ ἐνθυσιασμὸν· καὶ τότε ἄνευ, ὐδεὶς πολίτης ἥρως· καὶ ὅπυ ὐδεὶς ἡρωϊσμὸς, ἐκεῖ καὶ ὐδεὶς τῷ ὄντι πατρίδος ὑπέρμαχος.

Αυτη ἐςὶν, ὦ βασιλεῦ, ἡ ὑγεία καὶ εὐῤῥωςία τῦ κοινωνικῦ σώματος· εὐταξία δὲ καὶ φροντὶς τῦ κοινῦ καὶ ἰσονομία, καὶ, συνελόντι φάναι, δικαιοσύνη, ἡ δίαιτά ἐςιν, ἧ ἑπόμενον, ἢ ἧ ἀγόμενον, ὑγιαίνει καὶ ἔῤῥωται τὸ κοινωνικὸν σῶμα, καὶ ἀντιπαλαίειν καὶ ἀντέχειν τοῖς ἔξωθεν ἐς ἐπίθεσιν ἐπερχομένοις ἐπιτήδειον, καὶ ἀκαταμάχητον, καὶ ἡ πατρίς ὕτω μένει ἀνεπηρέαςος. Ἵνα δὲ καὶ μερικῷ χρήσωμαι παραδείγματι, ἔλθω πάλιν εἰς Ἀβαρίαν, κακῇ τύχῃ, πόῤῥω ποι πορεύεσθαι, καὶ ζητεῖν ἀλλότριον μὴ δεόμενος. Οι ἄβαροι ὑφ᾽ ἡγεμόνα, ὡς ὑπὸ κοινὸν πατέρα βιῦντες καὶ πολιτευόμενοι· δεῖ γὰρ πάντως εἶναι τινὰ τὸν τὴν φροντίδα τῦ ὅλυ σώματος ἀναδεδεγμένον· ἄλλως γὰρ, κέντρυ μὴ πα-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ρόντος; περὶ ὃ τὸ ὅλον συςρέφοιτ' ἂν καὶ διαμένοι, διάλυσις καὶ κατάλυσις τῦ ὅλυ σώματος, ἀναγκαῖον ἑπόμενον. Οι ἄβαροι, λέγω, ὑφ' ἡγεμόνα, ὡς ὅλον εὖ ὠργανισμένον καὶ ἐῤῥωμένον σῶμα βιῦντες, μακάριοι τῷ ὄντι ἐτύγχανον· ὅ, τε ἡγεμὼν, κηδεμὼν τῦ ὅλυ τυγχάνων, καὶ ἐν πατρὸς φιλοςόργυ μοίρᾳ τιθέμενος, ἐν υἱῶν ἀγαπητῶν μοίρᾳ πάντας ἐξ ἴσυ ἐτίθη, ἐξ ἴσυ πᾶσι βραβεύων τὸ δίκαιον αὐςηρότατα, καὶ ὑαὶ τοῖς ὑπηρέταις, ὓς καλῦμεν νῦν ἄρχοντας, καὶ μικρὸν τῆς εἰς τὸ ἰσόνομον καὶ δίκαιον δειχθείσης αὐτοῖς ὁδῦ παρεκτρεπομένοις· καὶ γὰρ καὶ ὀλιγίςη ποινῆς τοῖς ὑπηρέταις ἄνεσις, μεγίςυ ὀλέθρυ τῷ κοινωνικῷ καὶ πολιτικῷ σώματι πρόξενος.

Ακυσον, ὦ βασιλεῦ, καὶ τὸ συμβάν ποτε τοῖς ἀβάροις, ὅπερ μοι ὁσάκις ἂν ἐπὶ νῦν ἔλθῃ, πολλά με καὶ ἀκατάσχετα καταχεῖν ποιεῖ δάκρυα. Στάσις ποτὲ τοῖς ἀβάροις, ὐκ οἶδ' ὅπως ὐδ' ὅθεν, ἀνεφύη, διὰ δυσαρέσκειαν ἴσως τῆς διοικήσεως. Αμ'

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

αἰσθόμενος τῦτο ὁ βασιλεὺς, συγκαλέσας αὐτὺς, καὶ ςὰς ἐν μέσῳ πάντων, τοιάδε, ἀκϐόντων πάντων, ἔλεξε. Φίλοι παῖδες καὶ ἀδελφοί· ἐγὼ μὲν ὡς πατὴρ φιλόςοργος τὸ ἱερὸν ἔργον, τὴν φροντίδα τῦ ὅλυ, πρὸς Θεῦ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὐκ ἔπαυσά ποτε ἐκτελῶν, ὅση μοι δύναμις, ὡς οἴομαι· ἡμεῖς δὲ ἀναμνήσθητε, ὅτι ἀνθρώπῳ ὄντι κἀμοὶ, ὥσπερ ἡμεῖς, ἁμαρτάνειν τῦ δέοντος συμβαίνει ἐνίοτε. Επεὶ ὖν ὐ δἰ ἐμαυτὸν, ἀλλὰ δἰ ὑμᾶς βασιλεύω, εἰ ἴςε τινὰ ἕτερον . . . ὐκ ἔφθη λέγων, καὶ συνεταράχθησαν ἅπαντες, καὶ τὰ πάντα δακρύων μεςὰ ἐφάνησαν· πληγὴν αἰφνηδίυ κεραυνῦ τὸ ἕτερος ᾠήθησαν ἅπαντες. Ο δὲ βασιλεὺς μηδὲν πλέον εἰπεῖν δυνάμενος, δακρυῤῥοῶν καὶ κλαίων καὶ αὐτὸς, ἐπανελθεῖν οἴκαδε ἔγνωκεν· εἵποντο δ' αὐτῷ σωρηδὸν οἱ ἄβαροι, καὶ ἀποχωρισθῆναι αὐτῦ ὐδενὶ τρόπῳ ἐβόλοντο, παραίτησιν ὑποτοπάζοντες καὶ φοβύμενοι. Ο δὲ βασιλεὺς ὁρῶν ὅτι ὐκ ἦν ἄλλως ἐπανελθεῖν αὐτὺς οἴκαδε ποιῆσαι, παρακλήσεων καὶ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ... ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ... ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ...
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ἐπιταγῶν μηδὲν ἀποτέλεσμα ἐχϐσῶν, ἀπώμοσε πρὸς Θεϐ καὶ κατὰ πατέρων ἀβάρων ἦ μὴν μὴ καταλείψειν τὴν βασιλείαν, ἑτέρῳ τινὶ ταύτης ὑποχωρήσας, καὶ ϐτως οἱ ἄβαροι διαλυθέντες, ὑπέςρεψαν οἴκαδε. Ορᾶς ὦ βασιλεῦ, οἷοι ποτὲ οἱ ἄβαροι· νῦν δὲ ὑπὸ πλϐτϐ καὶ τρυφῆς διαφθαρέντες, βασιλιῶσιν ἅπαντες, καὶ ἕκαςος ἑκάςϐ τὸ κοινωνικὸν σῶμα ἐπιτηδειότερον ἄγειν φαντάζεται, καὶ ἄττει πρὸς βασιλείαν καὶ φυσᾶ, καὶ περ ϐδὲ οἰκίαν μίαν, ϐδὲ γυναῖκα μίαν ἄγειν ὢν ὁ ἄθλιος ἄξιος· ἡνίκα γὰρ ἄν τις μικρὰ πράττων, οἰκαρχίαν ἄγων, φαντασιοκοπίας καὶ πραξικοπίας ἀσθενϐς καὶ τάλανος γυναίϐ ἀναχαιτίζειν καὶ συςέλλειν, καὶ ἐς τὸ καθῆκον φέρειν αὐτὸ ἀνίκανος ᾖ, σχολῇ γε ἂν τὸν τοιϐτον μεγάλα πράττειν, ἐπιτετραμμένον τὸ κοινὸν καὶ προϊςάμενον τϐτϐ, δύνασθαι φαίημεν.

Ουτως οἱ ἄβαροι πολιτευόμενοι, ἦσαν ἔσωθεν μὲν εὐτυχεῖς, πτωχείαν καὶ πλϐτον ἀγνοϐντες παντάπασιν· ἔξωθεν δὲ ζηλωτοὶ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006